

גיליון ס"ו
פרשת לך לך תשפ"א

דרך מצוותיך

שו"ת בהלכה מרבינו

הלכות תלמוד תורה

שאלה: המקדיש את הלימוד לע"נ נפטר מסויים, האם נגרע משכר תלמוד תורה שלו.

תשובה: לא.

◆◆◆

שאלה: מה טעם שלא כותבים י"ו בראשי תיבות אלא ט"ז, [והלא ליכא בזה שם ה' כמו בט"ו].

תשובה: נזהרו גם בזה.

◆◆◆

שאלה: המוצא שמות של מלאכים דרך לימודו [כגון בברכות ז, א, בעובדא דר' ישמעאל וכיו"ב] האם מותר להזכירם בפיו.

תשובה: מה שמוזכר בגמ' מותר.

[בטעם האיסור להזכיר שמות של מלאכים איתא בכתבי האריז"ל (שער המצוות) פרשת שמות וז"ל: 'גם מורי ז"ל נזהר מלהוציא בפיו שום שם משמות הקודש או של מלאכים אפילו אותם הכתובים בספרים, אמנם שמות המלאכים הנמצאים בבני אדם הקרויים בשמותם כגון מיכאל וגבריאל מותר להזכירם ואין חשש איסור וכו', וע"ע בספר מנהגי האריז"ל פרשת שמות (ס"ל יד),

◆◆◆

עניני סיום מסכת

שאלה: המסיים את הש"ס פעם ראשונה בימי חייו, האם יכול לברך שהחיינו על כך.

תשובה: מה שלא נתקן בש"ס אין לנו להוסיף.

◆◆◆

שאלה: למד את המסכת כמה פעמים בב"א, האם יכול לעשות כמה סיומים בכמה מקומות שונים.

תשובה: לא.

◆◆◆

שאלה: הקדיש שאומרים בסיום מסכת, האם הוא קדיש יתום.

תשובה: אם יש יתום הוא קודם.

◆◆◆

שאלה: קיבל ע"ע ללמוד סדר נזיקין שבש"ס, האם המסכתות הקטנות בכלל זה.

תשובה: אם ידע על כך חייב.

[כוונת רבינו שליט"א שאם ידע בזמן שקיבל ע"ע ללמוד סדר נזיקין שישנם גם מסכתות קטנות, אזי חייב ללמוד גם אותן, ולאחר ששאל אם בשביל סיום הש"ס צריכים ללמוד גם את המסכתות הקטנות, השיב רבינו שליט"א דאינו מוכרח שזהו חלק מהש"ס אלא נדפס יחד עמו (מנחת תודה - תורה, פרק יב עמ' קלא)].

◆◆◆

שאלה: לומד ושוכח, האם כשילמד פעם נוספת יחשב לו כחזרה.

תשובה: כן. (שערי שיח)

דרך פיקודיך

פנינים על פרשת שבוע

גובהו של אברהם אבינו

וַיִּזְלַק עֲלֵיהֶם לַיְלָה הוּא וְעַבְדָּיו וַיִּפֹּם וַיִּרְדּוּ פָּם וְגו' (י"ד ט"ו)

פירש"י: ויחלק הוא ועבדיו עליהם לילה, כדרך הרודפים שמתפלגים אחר הנרדפים, כשבורחים זה לכאן וזה לכאן.

ומצינו דבר פלא שכתוב בסוף מסכתא סופרים: האדם הגדול בענקים (יהושע י"ד ט"ו) זה אברהם אבינו שהיה גובה קומתו כנגד שבעים וארבע אנשים ואכילתו ושתייתו כך היה, כנגד שבעים וארבעה אנשים, וכוחו כן. מהיכן למדו חז"ל שזה היה גובהו?

והפליא רבינו לחשב בזה, כדלהלן:

גודל אדם רגיל כשנולד הוא אמה וחצי (מד"ר ב"ר פי"ב), ועוג מלך הבשן שהיה ענק, נולד בגודל של תשע אמות (דברים ג' י"א) והיינו בגובה של שש אנשים (אמה וחצי כפול שש הוא תשע).

והנה אדם רגיל הולך ביום (דהיינו בשנים עשר שעות שבוים) מרחק עשר פרסאות (פסחים צ"ד א'). ומסתבר שככל שהאדם גבוה יותר הוא הולך מהר יותר, והליכתו היא ביחס לגובהו.

מעתה נבין את הכל:

ומאחר שאברהם אבינו (שגובהו כנגד שבעים וארבע איש) נלחם יחד עם אליעזר – הוא עוג מלך הבשן (כדאיתא סוף מסכתא סופרים, אליעזר הוא עוג) אך גובהו לא ה' כ"כ, (שגובהו רק כנגד שש אנשים), והנה שניהם ביחד הם בגובה של שמונים איש. ואם אדם רגיל הולך עשר פרסה ביום, מי שבגובה שמונים איש הולך שמונה מאות פרסה.

וזמן המלחמה היה שש שעות (רש"י בראשית י"ד טו שעד חצות הלילה רדפו), ובשש שעות אדם מהלך חמש פרסאות (כי ביום של שנים עשרה שעות, אדם מהלך עשר פרסאות. א"כ בחצי מזה = שש שעות, הולך חמש פרסאות).

הרי לנו ששמונים איש (אברהם ואליעזר – עוג) הלכו חמש פרסאות. ושמונים כפול חמש יוצא במדויק ארבע מאות פרסה, שזה גודל המחנה שעמו נלחמו.

◆◆◆

באחד השנים, בסעודת חג הסוכות, פתח רבינו ואמר:

הנה לפי המובא במסכת סופרים, שגובהו של אברהם אבינו היה שבעים וארבע איש, יש לתמוה איך קיים אברהם אבינו מצות סוכה, שהרי קיים כל התורה כולה (יומא כ"ח ב'), והיה צריך לשבת בסוכה גבוהה מאוד, והלכה היא, סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה פסולה, שאין זה דירת עראי (מ"ב ס' תרל"ג סק"ג).

והשיב: מסתבר שזה דווקא אצל כל אדם, דעינן אינה שולטת למעלה מעשרים אמה (ע"י ריש סוכה), אבל מי שגבוה מאוד, בודאי עושים לו סוכה גבוהה שיתאים לו (ספר שיח הסוכות, ע"ש מה שדן בדברי הגמ' ב"ב ע"ה שלעתיד לבוא עתידין ישראל שיהיו גבוהין מאה אמה). (שבענו מטובך)

דבר העורך

וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך

בימים אלו זוכים אנו בני היהדות החרדית להראות לכל יושבי תבל שמנהיגנו היחידי הוא בוראינו, ואך לדבריו ששלח ביד חכמיו מוסרי התורה רבן של ישראל מרן שר התורה שליט"א ורבינו מרן ראש הישיבה שליט"א לו לבדו אנו מציינים.

היחידים שקובעים אורח חיינו אך ורק רבותינו עיני העדה, הם בלבד ראשי העם, ושוב גם אנו זוכים להראות בפני כל העם, שאין אנו יכולים אפילו רגע אחד ללא תורתנו הקדושה וחכמיה, וכפי שהתבטא רבינו בצורה חדה וברורה: שהתתלים סגורים זה יותר מסוכן מהנגיף.

זאת כמובן תוך שמירה על הכללים כפי שהביא מנהל ת"ת חכמת שלמה הרב אברהם שלום פינזל שליט"א, ששאל את רבינו, האם להפסיק לחייב תלמידים לעטות מסכה על האף ועל הפה, כל היום, כולל בשיעורים? כי הקושי בזה עלול להוריד מאיכות הלימוד, והשיב רבינו: "זו ההשתדלות שלנו". וכן הביא הרב פינזל שרבינו הורה שאין לחייב מלמדים בקבוצת סיכון לבוא לחידה, אבל שידעו ששלוחי מצווה אינם ניזוקים ואין להם לחשוש".

וזו גורם לקנאה גדולה אצל הרחוקים שלצערינו שבויים בתאוות היצר, ובפרט על אחת כמה וכמה שבתקופה קשה מבלבלת זו הם נמצאים לצערינו ללא אמונה בהקב"ה, ללא תורתנו הקדושה וחכמיה רח"ל, חיים נוראים, וישנם רשעים שניסו לנצל זאת כדי להסית ולהדיח את אחינו הטועים המוצפים כעת בקנאה ללבות אצלם אש זרה נגד הנהגת התורה, נתפלל על אחינו הרחוקים שבמקום הקנאה הנוראית הלופתת אותם יחזרו בתשובה שלימה, ויזכו גם להנות מאור הגנוז.

ומחאה גדולה בעיקר צריך להיות מופנה אל אותם פורקי עול אשר הכיפה הקטנה (שלפעמים אף שחורה) על ראשם לא מצליחה להכניס להם יראת שמיים, עקב שבויים הם בידי היצר הרע, ואותם פורקי עול לא מתביישים לפעור פה בחירוף ובגידוף נגד קדוש ישראל ובני היהדות החרדית, ה"י, ירחם עלינו ה' מהם ומכמותם, וחובה עלינו להתרחק מהם בריחוק גמור, אוי להם לבריות מעלבונה של תורה.

✧ ◆ ✧

יונה מצאה בו מנוח

בשב"ק פר' נח נסתלק מעמנו הגאון רבי ראובן יונה טורצ'ין זצ"ל רב העיר יהוד, ר' יונה הוסמך לרבנות העיר יהוד ע"י מרן רה"י הגרמ"י ליפקוביץ' ויבדל"ח רבן של ישראל ממנו זכה לקירבה יתירה, כשהיה רבינו נוסע לברית באיזור יהוד היה נכנס לבקרו.

שנים רבות היה מסובל ומזוכך בייסורים, ורבינו היה מתפלל עליו רבות לרפואתו השלמה, ובכל ערב סוכות היה מביא לולב מפרדסו בעיר יהוד לרבינו שיברך עליו בחג הסוכות.

דרך חוקיך

שו"ת על הש"ס מרבינו

מסכת שבת

פ"ט.

אע"פ שהכל כתוב בתורה אינו במפורש

שאלה: "אי לאו דאמר ליה מי הוה ידע", ופירש"י "הלא בתורה לא נכתב". וצ"ב דהכל כתוב בתורה, דהא אסתכל באורייתא וברא עלמא. תשובה: לא כתוב במפורש.

◆ ◆ ◆

מתי אמר משה ועתה יגדל נא כח ה'

שאלה: "א"ל היה לך לעזרני, מיד א"ל ועתה יגדל נא כח ה' כאשר דברת", ופירש"י בד"ה מיד, "דבעליה אחרת א"ל יגדל נא כח ה'". וצ"ע מדוע פירש"י בעליה אחרת, ולא כפשוטו, שמיד א"ל יגדל נא, ומנין לרש"י שהיה זה בעליה אחרת.

תשובה: זה נאמר בפסוק אחר.

◆ ◆ ◆

צ"ב:

לא יכול היה אחד להוציא, אך בכל זאת הוציאו.

שאלה: "המוציא ככר לרשות הרבים - חייב. הוציאוהו שנים - פטורין. לא יכול אחד להוציאו והוציאוהו שנים - חייבין, ורבי שמעון פוטר". מה הדין אם לא יכול היה אחד להוציא, אך התאמץ מאד מאד והוציאו. האם חייב, ומאי טעמא.

תשובה: חייב שהוא רשע גמור.

◆ ◆ ◆

צ"ג.

מסייע אין בו ממש

שאלה: "מסייע אין בו ממש". וצ"ב לפי זה אמאי בברכות (נ"א): מחמירה הגמ' ששמאל לא תסייע לימין, הא מסייע אין בו ממש. תשובה: שם אפילו מסייע לא טוב.

◆ ◆ ◆

צ"ד:

מהיכן לומדים שהמעביר חייב

שאלה: "רב יהודה פשיטא ליה דהמעביר חייב". וצ"ב דכבר אפשר ללמוד דמעביר חייב מהברייתא בדף ו': כדמוכח שם להדיא. תשובה: הוא מפרש למילתא.

◆ ◆ ◆

אי יש הפרש בין הלכתא גמירא ליה לגמרא גמירי לה

שאלה: בגמ' בדף צ"ו: וצ"ז. מוזכר פעם אחת הלכתא גמירי לה, ופעם אחת גמרא גמירי לה. האם יש הבדל ביניהם, (דלכאורה תרוייהו הלל"מ).

תשובה: היינו הך. (אריה שאג)

לזכות הבה"ח יעקב ישראל בן

שולמית ני"ו

לזיווג הגון בקרוב

לזכות הנער ישראל מאיר שטיינאקר ני"ו, לברכה והצלחה בתורה ויראת שמיים טהורה, ויתמלא שאיפתו הטהורה לגדול לגדול בישראל.

הונצח ע"י הרב שמעון שרביט ונוות ביתו

לרגל הולדת ביתם רחל תח"י

יה"ר ויזכו לגדלה לחופה ולמעשים טובים

לתרומות והנצחות ניתן לפנות
לפלאפון — 052-760-6474

יו"ל ע"י קו דרך אמונה: 0799-211-666
לקבלת הגיליון במייל: a0799211666@gmail.com
הגיליון יו"ל בסיוע עמותת "נעשה אדם" ע.ר. 580652063